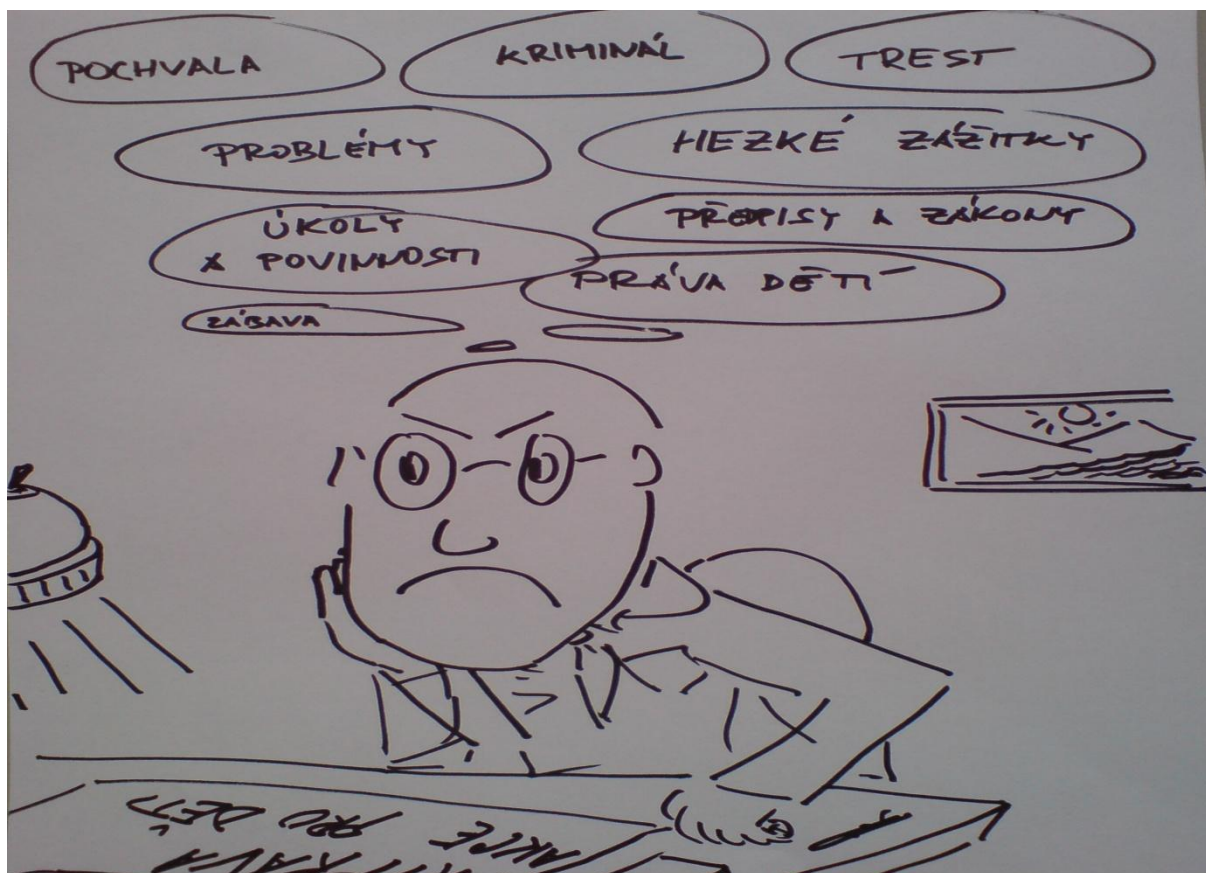

Posuzování bezpečnostních a zdravotních rizik činnosti

Samostatný vedoucí dětí a mládeže – turistické zaměření

Moudrý člověk problémy řeší, génius jim předchází

1. Základním právním předpisem pro bezpečnost a ochranu zdraví je Zákoník práce, prováděcí nařízení vlády a další související předpisy s komentářem k 1.1.2011, který stanovuje úkoly a povinnosti všech zainteresovaných osob. Dalšími nezbytnými zákonnými normami je Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, známý jako Silniční zákon a Prováděcí vyhláška č.30/2001 Sb. o silničním provozu, Vyhláška Ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti 106/2001 Sb.+ změna 148/2004 Sb., Metodický pokyn k zajištění a bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č.j. 37 014/2005-25, Zákon č. 133/1985 Sb. - o požární ochraně a související předpisy, včetně změn 425/1990 Sb., 40/1994 Sb., 203/1994 Sb., 163/1998 Sb., 71/2000 Sb., 237/2000 Sb., 320/2000 Sb., 413/2005 Sb., 186/2006 Sb., 281/2009 Sb, předpisy pro revize příslušných zařízení (ČSN 33 1500 pro elektrická zařízení, Zákon č.85/1978 Sb., o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení + ČSN 38 6405 pro plynová zařízení) /uvedení plného znění příslušných výše uvedených zákonů, vyhlášek a předpisů brání rozsah této kapitoly, a dále to, že jsou uvedeny v kapitole Orientace v právní úpravě činností dětí a mládeže a dospělých/

Troška pesimismu nezaškodí /i když s úsměvem jde všechno líp/

- Být slušný je už samo o sobě trestem
- posuzování bezpečnostních a zdravotních rizik činnosti je záležitost zcela subjektivní, ovlivněná věkem, pohlavím, pracovním zařazením a vzděláním, zkušenostmi (pozitivními i negativními).
- kdybychom na 100% měli dodržovat platné zákony, vyhlášky, předpisy (které si často navzájem odporují, či jsou naopak naprosto nejednoznačné), pak bychom s dětmi nemohli vyvíjet (téměř) žádnou činnost
- zákony (vyhlášky, předpisy a jiná nařízení) se mění tak rychle, že mají problém se v nich orientovat i profesionální bezpečnostní technici
- do dnešního dne nebyl vytvořen skutečný zákon, který by jednoznačně vymezoval podmínky práce s mládeží (stále je ve fázi příprav)
- nikdy nelze vyloučit všechna rizika na 100% (existují neovlivnitelné faktory – viz Akce s dětmi je jako jízda automobilem)
- nicméně – kde není žalobce, není soudce. Jinými slovy řečeno – i když nic nezanedbáme, nemáme jistotu, že nebudeme mít obtíže s „orgány činnými v trestním řízení“ a naopak, i když se „něco semele“, neznamená to automaticky naše trestní stíhání
- i kontrolní orgány zastupují „obyčejní lidé“ - to je – i když nemáme vše v pořádku (ať už naší vinou, či nikoli) a máme dar výřečnosti + štěstí, „ukecáme cokoli“ /ale nespolehejme na to, použijeme jen v krajní nouzi/ (a když to nejde po dobrém, ještě můžeme použít diskutování o sporném výkladu ustanovení, ... nikdy ale nevyhrožujeme stížností nadřízené složce, ani se nepokoušíme upláctet /a to ani tehdy, budeme-li k tomu vyzváni)
- Růžový sad je plný ostrých trnů
- Cesty do pekel jsou zpravidla dlážděny dobrými úmysly
- Až po vyčerpání všech ostatních možností se lidé i národy chovají rozumně
- Pravdivost jakéhokoli tvrzení je zcela nezávislá na jeho věrohodnosti a naopak
- Každý si chce sám oloupat svůj vlastní banán
- V každé tíživé situaci je to nejobtížnější řešení to nejsprávnější

Zdravotní i bezpečnostní rizika jsou způsobena celou řadou činitelů, především však vysokou aktivitou dětí a nedostatkem sebekontroly. I při dodržení všech zákonů, vyhlášek a předpisů (viz výše) a nasazení všech preventivních opatření je nutné mít na zřeteli působení šesti základních činitelů (z hlediska objektivního)

Činitel subjektivní

Je dán samotným dítětem – jeho psychickým typem (kážeň, soustředění), stupněm psychomotorického vývoje, zdravotním stavem a fyzickou vyspělostí

Činitel druhého subjektu

Vyskytuje se při všech činnostech, kde jsou dvě a více dětí pohromadě, ať již při hře, či jiné aktivitě, kdy při vzájemném kontaktu může dojít (i neúmyslně) k úrazu. Vyloučit (či spíše minimalizovat) je můžeme použitím ochranných prostředků a pomůcek, včetně výzbroje/vše, co nemáme na sobě/ a výstroje/vše, co máme na sobě-vždy řádně nasazené, zapnuté/, výchovným působením a dodržování všech zákonů, předpisů, nařízení...

Činitel objektivní

Je dán osobností vedoucího, který musí dodržovat zásady didaktické, dodržovat plán činnosti, sledovat aktuální zdravotní stav účastníků, a při náznaku únavy, či přetížení, ihned upravit intenzitu zátěže – přetížení/přetrénování dokáže v konečném důsledku poškodit imunitu a následně i ostatní orgány, včetně mozku s trvalým poškozením. /Příslušné normy zatížení při jednotlivých činnostech viz příslušná nařízení./

Činitel klimatický a hygienický

Je dán klimatickými a hygienickými podmínkami – příslušné teploty i předepsané hygienické parametry viz příslušný předpis/norma – sníh a jeho kvalita, vítr, ...

Činitel technický

Asi nejvíce preventivně ovlivnitelný – odpovídající výzbroj/viz výše/ a výstroj /viz výše/, které musí odpovídat prováděné činnosti, okolnímu počasí, musí zabránit prochlazení i přehřátí, stejně jako například odření při velké těsnosti a nedostatečné volnosti pohybů, ...

Činitel organizační

Zahrnuje skupinu opatření, která zajistí hladký průběh díky dokonalé organizaci a sladění jejich kumulaci na jednom místě stačí pouhý okamžik, a už se vymýšlí velmi rizikové činnosti, kdy vážný úraz je víceméně pravidlem=děti musí být „zaměstnány“ pestrou činností „od rána do večera“/

Činitel dosud nikde neuváděný

Vždy je nutné mít dobré pojištění majetku, pro případ úrazu a zodpovědnosti za škodu akce/činnosti (zákon č.37/2004 Sb.). Nestačí mít jakékoli, ale je třeba vybrat to, které ošetří všechny zúčastněné a všechny možné události (nikdo není tak bohatý, aby mohl mít levné pojištění). Proto vždy posuzovat i pasáže, psané tím nejdrobnějším písmem, nejlépe vybírat prověřené a osvědčené možnosti pojištění...

Dokonalé zhodnocení zdravotních a bezpečnostních rizik je možné jen při znalosti úrazových mechanismů, fyziologie i psychologie dítěte. Přičemž každý pracovník, který se dostává do kontaktu s dětmi, by měl znát nejčastější příčiny úrazů.

PAMATUJ – ŠPIČKA ÚRAZOVOSTI U DĚTÍ JE VE VĚKOVÉ KATEGORII OD 9 DO 12 LET.

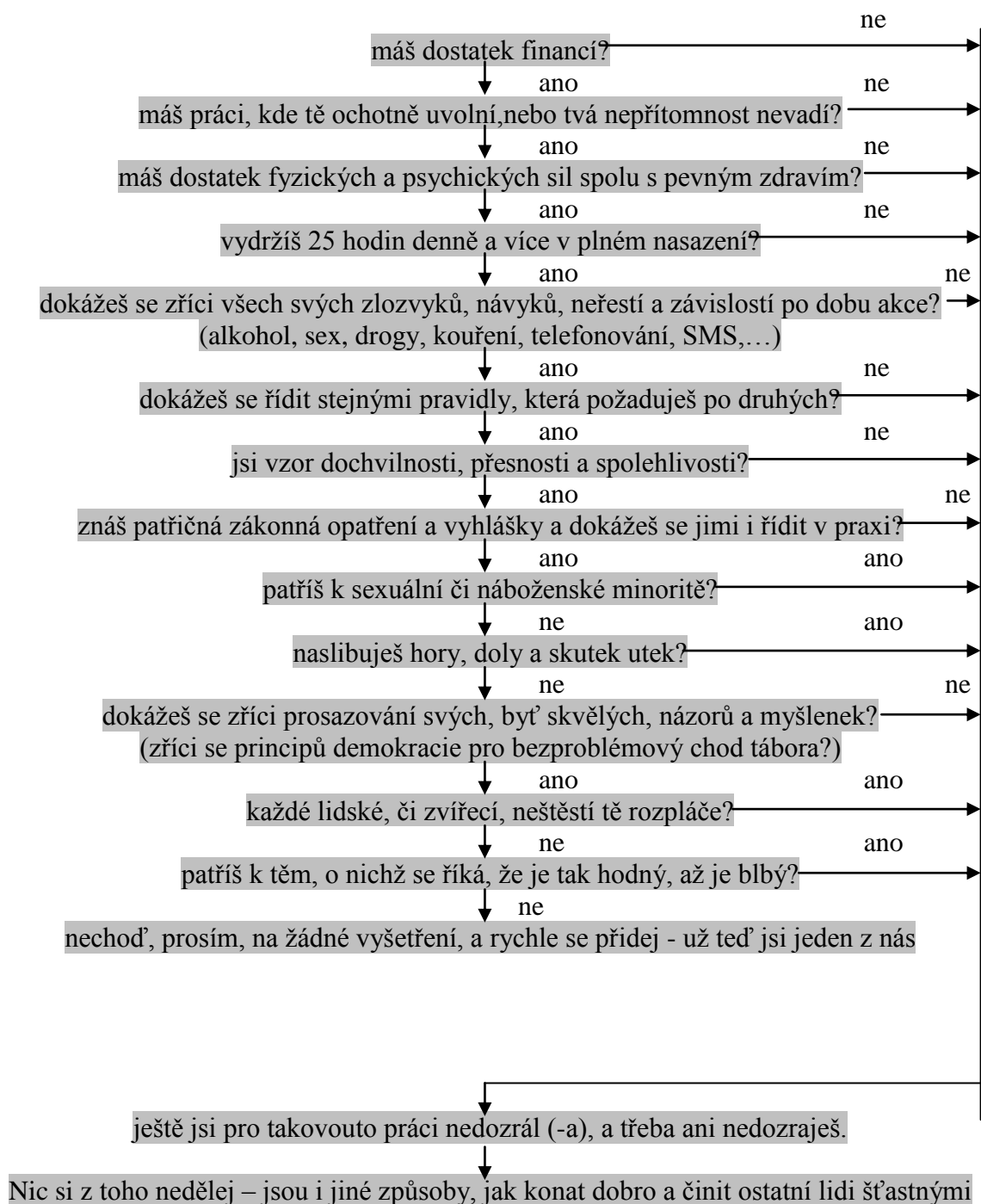

Namísto složitého podání vysvětlení, kdo že může obstát na poli vedoucího, jakožto objektivního posuzovače zdravotních a bezpečnostních rizik:

Chceš se stát vedoucím? Pak se pokus obstát v selekčním testu - jeho výsledek ti napoví, zda jsi vhodný (-á) a způsobilý (-á)

(postupuj dle odpovědí ano - ne po směru odpovídajících šipek)

Pozor! Nadsázka v testu je minimální

Každý, kdo pracuje s mládeží si často klade sérii následujících otázek, které ještě lépe umožní pochopit skutečný význam, podstatu i rizika posuzování bezpečnostních a zdravotních rizik

u každé otázky je správná odpověď/či správné odpovědi, označena/označeny šedou barvou.

Předkládaná varianta je výsledkem dlouholetých sledování a pozorování během akcí, pořádaných různými organizacemi, s dětmi zdravými i zdravotně postiženými, dětmi ze sociálně slabších rodin, neúplných rodin, dětských domovů, i s dětmi, kterým byl z různých důvodů určen kurátor

- ideální vedoucí*
- neexistuje
 - existuje jen v pohádkách a fantaziích pořadatelů a organizátorů táborů
 - každý vedoucí je ideální jen za určitých podmínek a za jiných se jeví jako nevhodný
 - je natolik běžným jevem, že si můžeme vybírat i dle vzhledu

- nejproblémovější vedoucí*
- učitelé s několikaletou praxí aktivního učení
 - studenti psychologie a praktičtí psychologové a psychiatři
 - sociální pracovníce
 - maminka-doprovod dítěte

porady vedoucích před táborem - zásadně vynecháme - až večer před odjezdem a dále na táboře je to nejlepší

- děláme nejvýše 2-3
- neděláme vůbec – ať si hlavní vedoucí poradí
- děláme dle potřeby, aby bylo zajištěno vše po stránce materiální i programové

porady vedoucích na táboře - děláme co nejkratší a jen v případě potřeby

- děláme každý den nejméně 2 a za každou cenu
- děláme dle potřeby a témata volíme zásadně odtažitá od tábora, aby si vedoucí alespoň na chvíli oddechli
- zásadně neděláme – program je věcí hlavního vedoucího

- program tábora*
- stačí jen obecná tematika, vše ostatní se operativně dořeší na místě
 - stačí mít představu o náplni jednotlivých dní, ostatní se dodělá
 - každý den musí být naplánován s přesností na minutu
 - každý den naplánován pro mokrou a suchou variantu bez volných hluchých míst

- program tábora*
- musí být dodržen za každou cenu
 - měl by být dodržen co nejpřesněji
 - měl by být alespoň rámcově dodržen
 - je to jen kus papíru pro nadřizenou složku, tak nač si dělat hlavu

program tábora

- musí být vždy předem, alespoň na den dopředu, materiálně a technicky zabezpečen
- je dobré mít potřebné věci nachystány předem a vzít je s sebou
- vezmeme jen to nejnnutnější, a věci si v klidu nachystáme až v průběhu zaměstnání
- vezmeme, co vezmeme, a ono se to pak nějak na místě vyřeší

program tábora

- časový plán dne zásadně připravujeme a upravujeme dle přání vedoucích
- zaměříme zásadně na činnosti, kdy budeme mít děti stále v místnosti, zaměřené na rozvoj jemné motoriky
- ponecháme dost prostoru na spontánní činnost dětí
- časový i ostatní plán připravujeme v souladu s obecnými zkušenostmi a zásadami přípravy a vedení táborů

rozdělení dětí do skupin

- jen dle počtu dětí a vedoucích rozdělíme zcela libovolně
- rozdělíme do skupin dle věku a druhu postižení
- rozdělíme dle přání vedoucích
- rozdělíme rovnoměrně, aby mezi sebou mohly skupiny soutěžit

co lze očekávat za vykonanou snahu vedoucího

– pochvalu a obdiv okolí

- obrovskou finanční odměnu
- tvrdou kritiku z úst těch, kteří nikdy tábory nedělali, ale o to víc tomu rozumí
- trestní stíhání – dle hesla, že každý dobrý skutek musí být po zásluze potrestán

na co je třeba dávat pozor

- abychom přijeli zpět v nezměněném počtu (ani víc, ani méně)
- aby vedoucí přežili pokud možno ve zdraví celý tábor
- aby děti přežily celý tábor pokud možno ve zdraví
- aby byly děti zaměstnány od rána do večera

za projevenou snahu a aktivitu

- děti neoceňujeme
- děti oceníme, ale vedoucí zásadně ne
- oceňujeme jen vedoucí, děti zásadně ne
- oceňujeme a chválíme, kde jen můžeme – je to to jediné, co opravdu můžeme – všechny

nač nezapomínáme

- mít v zásobě vždy několik her a činností „jen tak“, protože jeden nikdy neví

- mít v zásobě vždy dost alkoholu a uklidňujících léků, aby to člověk přežil
- zůstat vždy člověkem a k ostatním se vždy jako k lidem chovat
- na zásadu pevnosti, pružnosti, aktivity a operativnosti

co je třeba mít stále na zřeteli

- i když vše dokonale připravíme, může se vše pokazit v tom nejnejpříjemnějším okamžiku

- když jde při průšvihů do tuhého, každý se vypaří a změkne i ti nejtvrďší
- chyba se objeví, až když je vše v plném proudu a několikrát na nečisto vyzkoušeno
- nikdo z nás není dokonalý a bez chyb

proč se vyhýbat kontrole tábora

- i přes veškerou snahu je vždy něco, co jsme přehlédli, a nebo, že se od loňska změnila zákony

- i když nic nepřehlédneme, kontrola musí něco najít – jinak by neobhájila význam své existence
- když nepokazíme opravdu nic my, budeme mít špatně formulované lékařské osvědčení, potvrzení, ...
- když nepokazíme nic my, ani lékaři či ostatní zainteresovaní, pak se v okamžiku kontroly nemůže něco najít (a když ani to ne, pak tu máme ještě děti, které dokáží nemožné a to v těch nejnejpříjemnějších okamžicích)

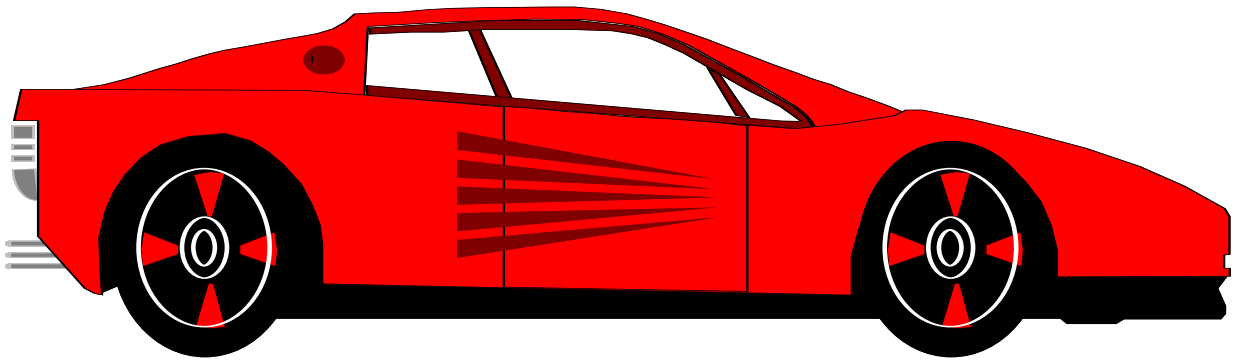
a co závěrem?

- vždycky se najde někdo, kdo bude po skončení tábora tvrdit, že tam bylo vše špatné

- i když budou děti spokojené, vždy se najde rodič, který na svém dítěti „přeci pozná“, že se mu tam ve skutečnosti nelíbilo
- pokud ani předchozí možnost nenastane, vždy nás může někdo obvinít ze zcizení věcí pro děti, či nevhodného nakládání s finančními prostředky
- obvinění z pohlavního zneužívání, či sexuálního harašení, je poslední zbraní našich „obdivovatelů“

Tábor s dětmi -
to je jako výlet automobilem,
aneb - faktory, které ovlivní výsledný prožitek
(Rob Il Cemen)

karoserie + interiér - program a plán tábora

motor + ovládací agregáty - vedoucí oddíloví
a asistenti vedoucích

kola = disky + pneumatiky - děti na táboře

vozovka - místo tábora + ostatní pracovníci -
kuchařky, správce, ...

řidič - hlavní vedoucí tábora

nezapomínat na počasí, jako faktor neovlivnitelný,
ale o to důležitější

Co ještě nesmíme při posuzování bezpečnostních a zdravotních rizik opomenout?

A co když doopravdy šlápnete vedle?, aneb pesimista preventivně radí

- Pokud dojde k porušení zákonů, předpisů, vyhlášek, nařízení, mělo by se tak dít pouze s naším vědomím a jen z toho důvodu, že víme, proč tak bylo učiněno. V každém případě však musíme mít vysvětlení, které bude pro orgány, činné v případném trestním řízení, dostatečným důvodem pro zrušení našeho trestního stíhání
- Nemysleme si, že nás se případný právní postih netýká – těch, co uvažovali stejně, jsou plné soudní síně
- V právní sebeobraně je škoda každého promarněného dne, aneb – ke spálenému domu hasiče volat netřeba
- Když nám teče do bot, vyhledejme specialistu, nebo se s ním poradme, co máme udělat my, co ostatní, kdo nám má pomáhat...
- Nikdy se neukvapovat, a jakékoli oficiální informace (pro Policii ČR, media, ...) nejprve prokonzultovat s právníkem – i oficiální místa, prezentovaná v mediích běžně (snad v dobré víře při nedostatečném právním povědomí-což ale nikoho neomlouvá) často bez svolení poskytují informace o utajovaných skutečnostech, jejichž uvádění podléhá souhlasu postiženého (a u dětí a mládeže je ještě více informací, které nesmí být zveřejněny!!!)
- Při sepisování případného protokolu na Policii se nenechat vmanipulovat k odsouhlasení navržených formulací – sami máme právo přímo diktovat, jaké bude přesné znění protokolu (a nezapomínat na text výše – vždy až po poradě s právníkem!!!)
- V rozhodujících těžkých chvílích se všichni vypaří a změkknou i ti nejtvrdší
- V případě, že jde o vlastní dítě, na nás podá trestní oznámení i ten nejlepší kamarád
- Chybovat je lidské, ale svalit vinu na jiné/jiného ještě lidštější

Je libo nadsázka a téměř černý humor? Praktická Murphologie

- Smithův zákon: K žádnému skutečnému problému řešení neexistuje
- Hoarův zákon malých problémů: V každém velkém problému se skrývá malý problémek, deroucí se mocí mermo na světlo denní
- Schainkerovo převrácení Hoarova zákona velkých problémů: V každém malém problému se skrývá nejméně jeden velký problém, deroucí se vší mocí na světlo
- Zákon velkého Ala: Dobré řešení lze naroubovat na takřka každý problém
- Baruchův postřeh: Nemáte-li k dispozici nic jiného než kladivo, všechno na světě vám najednou připadá jako hřebík
- Fox o problemologii: I když problém zmizí, lidé, pracující na jeho odhalení a vyřešení, zůstávají
- Disraeliho výrok: Omyl je mnohdy závažnější než pravda
- Zappův zákon: Jen dvě věci lze nalézt všude na světě – vodík a lidskou blbost
- Colvardova logická premisa: Každá pravděpodobnost je padesátiprocentní. Buď to vyjde, a nebo ne.
- Colvardův netaktní komentář: Což platí zejména máme-li co do činění se ženami.
- Grelbův komentář ke Colvardově premise: Tendence je však taková, že vám to z 90% nevyjde
- Jonesovo heslo: Přátele získáváme a ztrácíme, jen nepřátel pořád pouze přibývá
- Voltairův zákon: Nic nebudí takový respekt, jako letité zlo
- Seyův zákon: Nikdy nic nevychází přesně podle plánu
- Ruckertův zákon: Nic není tak malé, abychom toho nemohli mít až nad hlavu

Slovo na závěr: Hlavní příčinou problémů jsou často jejich řešení, proto se snažme uvážlivými rozhodnutími předem správně posoudit/odhadnout veškerá rizika, ať už zdravotní, či bezpečnostní, těmto se, pokud možno zcela vyhnout, nebo je minimalizovat, jak jen to bude možné.

(vždy musíme mít na mysli prospěch většiny, a někdy nezbyvá, než „obětovat“ nějakého toho jednotlivce – nebrat na tábory rizikové vedoucí, nezpůsobilé děti, ...)

